

**ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE**

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-355/2023. számú ügyben
egy önálló bírósági végrehajtó inkasszó kibocsátási gyakorlatával összefüggésben

(Előzmény ügy: AJB-3443/2022.)

Előadó: dr. Vecsera Judit

Érintett szerv: önálló bírósági végrehajtó

2023.

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-355/2023. számú ügyben**

Előadó: dr. Vecsera Judit

Az eljárás megindítása

Egy gazdasági társaság a vele szemben folytatott végrehajtási eljárásokkal *összefüggésben a pénzforgalmi számláinak végrehajtási gyakorlatát* kifogásoló panasszal fordult a Hivatalomhoz.

A beadvány szerint a sérelmezett gyakorlat alkalmazására három végrehajtási eljárásban is sor került. Ennek során az önálló bírósági végrehajtó (a továbbiakban: a Végrehajtó) a gazdasági társaság *több pénzforgalmi számlájával szemben is egyidejűleg* benyújtotta a (végrehajtási költségeket is tartalmazó) tartozás összegének megfelelő összegű hatósági átutalási megbízást (köznapinévén: inkasszó). A hatósági átutalási megbízásokat a pénzforgalmi szolgáltató *kivételesen* teljesítette. Mindezek eredményeként a gazdasági társaságtól a tényleges tartozás többszörösét vonták el az adott végrehajtási eljárásban. A túlfizetéseket utóbb visszautalta a Végrehajtó, azonban a gazdasági társaság esetében likviditási nehézséget is eredményezhet ez a gyakorlat.

A beadvány alapján felmerült *a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog* sérelme, illetve közvetlen veszélyének a gyanúja, amelyre tekintettel megkereséssel éltem az ügyben eljáró Végrehajtó, valamint az általános inkasszó kibocsátási gyakorlat vonatkozásában a Magyar Bírósági Végrehajtói Kar (a továbbiakban: MBVK) hivatalvezetője felé.

Az érintett alapvető jog és alkotmányos elv

- A jogi személy alapjogi jogalanyisága: *„A törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak.”* (Alaptörvény I. cikk (4) bekezdés)
- A tisztességes hatósági eljáráshoz való jog: *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.”* (Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés)

Az alkalmazott jogszabályok

- Magyarország Alaptörvénye;
- Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (Ajbt.);
- A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.);
- A pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló 2009. évi LXXXV. törvény (Pft.);
- Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (Art.);
- A bírósági végrehajtási ügyvitelről és pénzkezelésről szóló 1/2002. (I. 17.) IM rendelet (Vüsz.);
- a pénzforgalom lebonyolításáról szóló 35/2017. (XII. 14.) MNB rendelet (MNBr.).

A releváns jogszabályi rendelkezések

Az üggyel összefüggésben az alábbi jogszabályi rendelkezések alkalmazására került sor. (Az értelmezés szempontjából kiemelt jelentőségű részek formailag is kiemelésre kerültek.)

A Vht. releváns rendelkezései:

7. § (1) *A bírósági végrehajtás során a pénzkövetelést elsősorban a pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt, az adós rendelkezése alatt álló összegből, az adós munkabéréből, [...] (a továbbiakban együtt: munkabéréből) kell behajtani.*

7. § (3) *E törvény alkalmazásában **pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt összeg:***

*a) a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló törvény szerinti **fizetési számla szerződés alapján nyitott fizetési számlán szereplő összeg, valamint a betétszerződés és a takarékbetét-szerződés alapján, vagy egyéb szerződés alapján a hitelintézetnél elhelyezett, az adós rendelkezése alatt álló összeg, ha azt a hitelintézet a bankszámla szerződés szabályainak megfelelően kezeli.***

79/A. § (1) *A pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt, **az adóst megillető pénzösszeg teljes összegben végrehajtás alá vonható,** kivéve a természetes személyt megillető pénzösszegeket, amelyek végrehajtás alá vonása a (2) és (3) bekezdés szerint történik.*

79/B. § (1) *Ha az átutalási végzésben vagy a végrehajtó által benyújtott hatósági átutalási megbízásban megjelölt fizetési számlán kezelt összeg **nem, vagy csak részben fedezi a követelés összegét, a pénzforgalmi szolgáltató a teljesítést kiterjeszti a további fizetésszámla-szerződés, illetve betétszerződés vagy takarékbetét-szerződés alapján kezelt, adóst megillető összegre is,** kivéve azokat az összegeket, amelyek végrehajtás alá vonása a 307. § (1) bekezdése szerinti kormányrendelet alapján történik.*

*(2) A pénzforgalmi szolgáltató az (1) bekezdésben meghatározott kiterjesztést az alábbi **sorrend** szerint végzi el:*

a) a pénzforgalmi számlán kezelt összeg, ha az nem tartozik a b) pont hatálya alá,

b) a pénzforgalmi számlán betétszerződés alapján kezelt összeg,

c) a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló törvényben meghatározott fizetésszámla-szerződés alapján kezelt összeg, ha az nem tartozik az a) pont hatálya alá,

d) a betétszerződés alapján elhelyezett összeg, ha azt a hitelintézet a fizetésszámla-szerződés szabályainak megfelelően kezeli,

e) a takarékbetét-szerződés alapján elhelyezett összeg, ha azt a hitelintézet a fizetésszámla-szerződés szabályainak megfelelően kezeli.

*(3) A (2) **bekezdés a) – e) pontjaiban meghatározott sorrendet** először az adós rendelkezése alatt álló összes, forintban kezelt, azt követően pedig az összes, külföldi pénznemben kezelt összegre kell alkalmazni.*

*(4) A (2) **bekezdés** ugyanazon pontjában szereplő összegek közül előbb az alacsonyabb kamatozású betétösszegeket, majd ezt követően a magasabb kamatozású betétösszegeket, az azonos kamatozású betétösszegek közül előbb a korábban lekötött betétösszegeket, majd ezt követően a később lekötött betétösszegeket kell végrehajtás alá vonni.*

82/A. § (1) *A pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt, **az adós rendelkezése alatt álló, a 7. § (3) bekezdésének a) pontjában meghatározott összeg** – ideértve a nem pénzforgalmi számlán kezelt összegeket is – végrehajtás alá vonása iránt a végrehajtó a végrehajtói letéti számla javára benyújtott **hatósági átutalási megbízással** (e §-ban a továbbiakban: megbízás) **intézkedik.** Az adós **pénzforgalmi szolgáltatója** (e §-ban a továbbiakban: pénzforgalmi szolgáltató) **a végrehajtó intézkedésének megfelelően köteles a fizetési számla mentesnek minősülő összeget meghaladó egyenlegéből¹ a megbízásban megjelölt követelés összegét a végrehajtói letéti számlára átutalni.***

¹ A mentességek a természetes személyeket illetik meg, gazdasági társaság adós esetén nincs mentes egyenleg.

(2) A végrehajtó e § szerinti eljárására a **hatósági átutalási megbízás külön jogszabályban foglalt szabályait a (3) – (6) bekezdés szerinti eltérésekkel kell alkalmazni.**

(3) Ha a pénzforgalmi szolgáltató **nem kezel forintban** az adós rendelkezése alatt álló, (1) bekezdés szerinti pénzüsszeget, **akkor a megbízás közvetlenül a külföldi pénznemben kezelt összeg ellen is benyújtható.**

82/A. § (7) Ha a végrehajtható okirat tartalmazza az adós pénzforgalmi számlájának adatait, vagy ha az ügyben helye van végrehajtásnak az adós pénzforgalmi számlán kezelt összegeire és a pénzforgalmi számla adatai egyébként rendelkezésre állnak, a végrehajtó a végrehajtható okirat kézhezvételét követő 2 munkanapon belül kiadja a megbízást, 5 munkanapon belül pedig postai úton kézbesíti a végrehajtható okiratot. **Az így behajtott összeg kifizetésére – ha a kifizetés egyéb feltételei is fennállnak – a végrehajtható okirat kézbesítését követő 15 nap elteltével kerülhet sor.** Ha a megbízás eredményeként befolyt összeg még a végrehajtási eljárás elején fizetendő költségrészt sem fedezi, a végrehajtó felhívást ad ki a költségrész megelőlegezésére és az általános szabályok szerint folytatja az eljárást.

A Pft. releváns rendelkezései:

61. § (1) A fizető fél **ugyanazon pénzforgalmi szolgáltatónál vezetett** fizetési számlái a **hatósági átutalás és átutalási végzés alapján teljesített átutalás teljesítése szempontjából egy fizetési számlának minősülnek.**

(2) A hatósági átutalás és átutalási végzés alapján teljesített átutalás teljesítése során a hatósági átutalási megbízásban és az átutalási végzésben szereplő pénznemmel **azonos** pénznemben vezetett fizetési számlát kell figyelembe venni, ha a fizető fél rendelkezik ilyen pénznemben vezetett fizetési számlával. Ha a fizető fél nem rendelkezik ilyen pénznemben vezetett fizetési számlával vagy az **azonos pénznemben vezetett fizetési számlán nem, vagy csak részben volt fedezet, akkor a forintban, majd az egyéb pénznemben vezetett fizetési számlát kell figyelembe venni.** Pénznemek közötti átváltás esetén a terhelést végző pénzforgalmi szolgáltató által jegyzett – a pénzforgalmi számla megterhelésének napján érvényes – devizavételi árfolyamot kell alkalmazni.

64. § (1) A **bírósági végrehajtási eljárásban**, valamint a közigazgatási végrehajtási és adóvégrehajtási eljárásban a pénzkövetelést a **hatósági átutalási megbízás adására vagy átutalási végzés meghozatalára jogosult erre irányuló kezdeményezésére hatósági átutalással vagy a hatósági végzésben foglaltak szerint kell teljesíteni.**

(2) A hatósági átutalás esetén a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója a fizető fél fizetési számlája terhére meghatározott pénzüsszeget **utal út** a hatósági átutalás megbízás adója által meghatározott fizetési számlára.

A MNBr. releváns rendelkezései:

34. § (1) A hatósági átutalási megbízásban és az átutalási végzésben foglaltak szerint teljesítendő pénzkövetelések esetén a **Pft. 64. §-a a (2)-(6) bekezdésben foglalt kiegészítésekkel alkalmazandó.**

(2) A kedvezményezett által saját pénzforgalmi szolgáltatója útján kezdeményezett hatósági átutalási megbízás esetén a kedvezményezett fizetési számláját vezető pénzforgalmi szolgáltató a hatósági átutalási megbízás átvételét követően **ellenőrzi a hatósági átutalási megbízásban megjelölt kedvezményezett és a pénzforgalmi jelzőszám összetartozását**, valamint a rendelkezésre jogosultnak a pénzforgalmi szolgáltatónál bejelentett **aláírását.**

(3) A hatósági átutalási megbízás adattartalmát a kedvezményezett fizetési számláját vezető pénzforgalmi szolgáltató - a (2) bekezdésben leírtak ellenőrzése után - **továbbítja a fizető fél fizetési számláját vezető pénzforgalmi szolgáltatóhoz.**

(4) A fizető fél fizetési számláját vezető pénzforgalmi szolgáltatója a hatósági átutalási megbízás és az átutalási végzés átvételét követően **oron kívül** megkezdi a fizetési megbízásban megjelölt **fizető fél és a pénzforgalmi jelzőszám összetartozásának ellenőrzését.**

3. melléklet II. Egyes pénzforgalmi nyomtatványok mintája 1. Hatósági átutalási megbízás-minta (1. példány)

Kérjük az alábbi pénzkövetelésünknek a megjelölt számlánk javára, a fizető fél fizetési számlája terhére való átutalását

A kedvezményezett aláírása (a pénzforgalmi szolgáltatónál bejelentett módon)	A megbízás kelte	A pénzforgalmi szolgáltató megnevezése, amelyhez a megbízás benyújtásra kerül
<p>A kedvezményezett neve</p> <input style="width: 100%;" type="text"/>		
<p>A kedvezményezett pénzforgalmi jelzőszáma</p> <input style="width: 100%;" type="text"/>		
<p>A fizető fél neve</p> <input style="width: 100%;" type="text"/>		
<p>(folytatás) Összeg (forintra kerekítve)</p> <input style="width: 20%;" type="text"/> Ft		
<p>A fizető fél pénzforgalmi jelzőszáma</p> <input style="width: 100%;" type="text"/>		
<p>Bizonylatszám</p> <input style="width: 100%;" type="text"/>		
<p>Jel ☒ Közlemény (Ha ez a sor hivatkozási számot tartalmaz, kérjük, írjon „X”-et a sor legelső kockájába.)</p> <input style="width: 100%;" type="text"/>		
<p>Közlemény</p> <input style="width: 100%;" type="text"/>		

<94>

Kérjük, hogy a fenti sávra ne írjon és ne bélyegezzon!

Hatósági átutalási megbízás

PENY71 – 1. példány

A Vüsz. releváns rendelkezései

47. § (1) A végrehajtó az eljárása során a felektől közvetlenül felvett vagy a végrehajtói letéti számlára befizetett, illetőleg átutalt (a továbbiakban: befizetett) összegeket köteles a rendeltetésüknek megfelelően kezelni és a **kifizetéseket attól az időponttól számított 15 napon belül teljesíteni, amikor a kifizetés előfeltételei biztosítottak** (pl. a jogorvoslatot elbírálták).

A hatásköröm megállapításával kapcsolatban az Art. releváns rendelkezései:

114. § [Pénzforgalmi számlanyitási kötelezettség]

(1) A belföldi jogi személynek és az általános forgalmi adó fizetésére kötelezett természetes személynek – ideértve az egyéni vállalkozót is – (a továbbiakban együtt: pénzforgalmi számla nyitására kötelezett adózó) **legalább egy belföldi pénzforgalmi számlával kell rendelkeznie.** Pénzforgalmi számla nyitására kötelezett adózó rendszeres gazdasági tevékenysége körében kizárólag pénzforgalmi számlát nyithat. Az első pénzforgalmi számlát a pénzforgalmi számlanyitásra kötelezett adózó adószámának közlésétől számított tizenöt napon belül kell megnyitni. Az adózó bevallásában, valamint kiutalási kérelmében feltüntetni azon pénzforgalmi számla számát, amelyre a költségvetési támogatás kiutalását kéri.

(2) A pénzforgalmi számlanyitásra kötelezett adózó – törvény vagy kormányrendelet eltérő rendelkezése hiányában – a készpénzben teljesíthető fizetések céljára szolgáló pénzeszközök kivételével köteles pénzeszközeit pénzforgalmi számlán tartani, pénzforgalmát pénzforgalmi számlán lebonyolítani, és ennek érdekében pénzforgalmi számlaszerződést kötni.

A megállapított tényállás

1.1. A beadványozó gazdasági társaság képviselőjében annak ügyvezetője nyújtotta be a panaszt, amelyben mind a Végrehajtó, mind a gazdasági társaság pénzforgalmi számláit vezető pénzforgalmi szolgáltató (a továbbiakban: Bank) tevékenységét egyaránt kifogásolta. Az eredeti beadványt utóbb két alkalommal kiegészítette.

A beadványozó három típusú pénzforgalmi számlát vezetett a Banknál: egy forint pénzforgalmi bankszámlát, egy vállalati devizaszámlát és egy üzleti megtakarítási betétszámlát. (A továbbiakban a konkrét pénzforgalmi számlákat azok típusára történő hivatkozás azonosítja.)

A beadványozó három különböző jogalapon folyt végrehajtási eljárást kifogásolt, mindegyik eljárásban összességében a követelés többszörösét utalták el a számláiról. A beadványozó hangsúlyozta, hogy a követelések jogalapját egyik végrehajtási eljárás vonatkozásában sem vitatta.

Az **első végrehajtási eljárásban** a Végrehajtó 2021 júliusában lefoglalt 4.218.397 forintot. A Bank felé a Végrehajtó két hatósági átutalási megbízást állított ki. A Bank az összeg többszörösét zárta mindhárom pénzforgalmi számla tekintetében, majd az összeget kétszer átutalta a Végrehajtónak. (Mindkét utalás a forint pénzforgalmi bankszámláról történt 23.217,3 EUR átváltását követően.) A beadványozó a többlet visszautalás érdekében megkereste a Végrehajtót, aki a többletet visszautalta.

A beadványozó az eljárás miatt ügyészi intézkedés megtételére irányuló kérelmet nyújtott be a Miskolci Járási Ügyészségen, a kérelmét – mint alaptalant – elutasították 2021. augusztus 17-én: az ügyészség a Végrehajtó intézkedéseivel kapcsolatos ügyészi intézkedés megtételére alapot nem talált. A beadványozó nem tudja elfogadni, hogy az ügyészség a Bank tevékenységét nem vizsgálta.

A kérelemnek Bank tevékenységét kifogásoló részét az ügyészség átküldte a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) felé, azonban onnan is elutasító válasz érkezett: fogyasztóvédelmi ellenőrzést gazdasági társaság – fogyasztói minőségének hiánya okán – nem kérelmezhet, a végrehajtói tevékenység vizsgálatára az MNB hatáskörrel nem rendelkezik.

A **második végrehajtási eljárásban** a Végrehajtó 2022 januárjában lefoglalt 373.889 forintot. A Bank ebben az esetben is az összeg többszörösét zárta, majd az összeget kétszer² átutalta a Végrehajtónak. A beadványozó a többlet visszautalása érdekében ebben az ügyben is megkereste a Végrehajtót, aki a többletet visszautalta.

A beadványozó az eljárás miatt feljelentést tett a rendőrségen, amelyet elutasítottak.

A **harmadik végrehajtási eljárásban** a Végrehajtó 2022 júniusában lefoglalt 489.770 forintot. Az ebben ügyben 16. iratszámú kiállított felhívás szerint 2022. június 30-án összesen 489.770 forint tartozás állt fenn (410.000 forint a tőke, 5.000 forint a végrehajtást kérő felmerült költsége, 74.770 forint a végrehajtási költség). A beadványhoz csatolt iratanyagban fellelhető az ugyanezen a napon kiállított, 18. számú végrehajtói irat, amelyben a Végrehajtó arról értesítette a gazdasági társaságot, hogy felhívta a Bankot, hogy a nála vezetett (számlaszámmal megjelölt) forint pénzforgalmi bankszámlán lévő összegből 489.770 forintot utaljon át a Végrehajtó letéti számlájára. A beadványhoz csatolt iratanyag információi alapján további két iratot állított ki a Végrehajtó, amelyek a másik két számlára vonatkoztak: a 20. számú iratban a vállalati devizaszámla vonatkozásában tájékoztatta a gazdasági társaságot, hogy felhívta a Bankot 489.770 forint letéti számlára való átutalására, a 22. számú iratban az üzleti megtakarítási betétszámla tekintetében tette a Végrehajtó ugyanezt.

² A Hivatalomhoz benyújtott beadvány szövege szerint ezt az összeget „háromszor” utalta át a Bank, azonban a rendőrséggel folytatott és a beadványozó által csatolt levelezésben a beadványozó úgy nyilatkozott, hogy ebben az esetben kétszeri utalás történt, és a Bank a később ismertetett válaszelevelében is kétszeri utalást említ. Mindezek alapján a tényállásban a kétszeri utalás ténye szerepel.

A Bank az összeget *háromszor utalta át a Végrehajtónak*: a 2022. július 1-jei forint pénzforgalmi bankszámla kivonata szerint két utalás történt a forint pénzforgalmi bankszámláról egyenként 489.770 forint összegben, valamint ugyanekkor összegű átvezetést végzett a megtakarítási számlára az onnan történő utalás fedezetének megteremtése érdekében. Ezzel összefüggésben a beadványozó azt is kifogásolta, hogy a teljesítés érdekében a Bank a forint pénzforgalmi bankszámlát, a vállalati devizaszámla és az üzleti megtakarítási betétszámla között átvezetéseket végzett, amely átvezetéseket a beadványozó jogosulatlanak tartott. (A Bank a vállalati devizaszámláról a lefoglalt összegnek megfelelő eurót átváltott forintra.)

A Végrehajtó *2022. július 19-én visszautalt egyszeri 489.770 forintot, azonban további 489.770 forinttal így is még mindig tartozott a beadványozó eredeti beadványa szerint*. A Végrehajtó 2022. augusztus 2-i keltezéssel küldött egy „végrehajtási eljárás lezárult” tárgyú iratot, valamint egy díjjegyzéket. Mindebből a beadványozó arra következtetett, hogy a Végrehajtó nem tervezi ezen összeg visszafizetését. A beadványozó tájékoztatást kért a Végrehajtótól az ügyében, amelynek nyomán a Végrehajtó 48. iratszámmal tájékoztatta a gazdasági társaságot, az ügyben összesen 493.350 forint követelés előírása történt meg (410.000 forint tőke, 5.000 forint végrehajtást kérő felmerült költsége, 78.350 forint végrehajtási költség), amely teljes összegben teljesült. A tájékoztatásban a Végrehajtó úgy nyilatkozott, hogy a „a túlfizetés összege adminisztrációs okokból korábban részben került visszautalásra. A mai napon a túlfizetés teljes összegének visszautalása iránt intézkedtem.” A Végrehajtó *2022. augusztus 22-én az üzleti megtakarítási betétszámlára visszautalt 486.190 forintot, a visszautalásra a beadványozó álláspontja szerint a külön felszólítása okán került sor*.

A beadványozó ezen eljárás miatt is feljelentést tett a rendőrségen, az eljárást megszüntették.

A fenti eljárásokkal összefüggésben a beadványozó hivatkozott a Pft. 64. § (1) bekezdésére. Ezen rendelkezés szerint a bírósági végrehajtási eljárásban a pénzkövetelést „hatósági végzésben foglaltak szerint kell teljesíteni”, amely kifejezést a beadványozó úgy értelmezett, hogy az azt jelenti, hogy a bíróság által kiállított végrehajtási lap szerint kell a számlavezetőnek teljesíteni, mert ezek bírósági végrehajtást teljesítésére szolgáló átutalások voltak. Mindemellett a beadványozó arra is utalt, hogy a Pft. 61. § (1) bekezdése alapján álláspontja szerint a Banknál vezetett számlái egy fizetési számlának minősülnek a hatósági átutalás teljesítése szempontjából.

A beadványozó tájékoztatása szerint a Bank felé küldött „végrehajtási megkeresés”-hez a Végrehajtó mindhárom esetben csatolta a bíróság által kiállított, a tartozás összegét konkrétan tartalmazó végrehajtható okiratot. Álláspontja szerint a Bank eljárása a törvénysértő, amikor a végrehajtható okiratban feltüntetett (és a végrehajtási költségekkel növelt) összeg többszörösét zárolta, majd többszörös összeget utalt át a Végrehajtónak, valamint a teljesítés érdekében átvezetéseket végzett az egyes pénzforgalmi számlák között.

A Végrehajtó eljárását a beadványozó annyiban tartotta sérelmesnek, hogy a Végrehajtó nem utalta vissza soron kívül a Bank által többszörösen átutalt összeget.

A beadványozónak – a saját becslése szerint – több százezer forint anyagi kára keletkezett az eljárások eredményeként, mindemellett nem anyagi (eszmei, erkölcsi) kára is felmerült.

A beadványozó arról is tájékoztatott, hogy ismeretei szerint egy másik pénzforgalmi szolgáltató is ugyanezt a gyakorlatot folytatja, tudomása van olyan vállalkozóról, akinél szintén a háromszorosát utalta át a bank a lefoglalt összegnek.

1.2. A beadványozó a fentiekkel összefüggésben a Hivatalomhoz fordulással közel egy időben *közvetlenül a Bank felé is nyújtott be panaszt*. A Bank által a beadványozónak küldött választ utóbb a beadványozó a Hivatalomhoz eljuttatta. Az alábbiakban ezen tájékoztatás tartalmát ismertetem.

A Bank mindhárom ügygel összefüggésben tisztázta, hogy *az egyes összegeket annyiszor utalta át a Végrehajtónak, ahány hatósági átutalási megbízást kapott*.

2021. július 9-én a forint pénzforgalmi bankszámlára és a vállalati devizaszámlára a Végrehajtó külön-külön nyújtott be 4.218.397 forint összegű hatósági átutalási megbízásokat. Ezeket a tárgynapon a Pft. 61. § (2) bekezdésére hivatkozással a forint pénzforgalmi bankszámláról 2 x 4.218.397 forint összegben teljesítette a Bank.

A Végrehajtó 2022. január 18-án a forint pénzforgalmi bankszámlára 373.889 forint, a vállalati devizaszámlára pedig 373.865 forint összegben nyújtott be hatósági átutalási megbízást. Ezeket a Bank a forint pénzforgalmi bankszámláról a fent hivatkozott jogszabályi előírásoknak megfelelően teljesítette.

A 2022. június 30-ai 489.770 forint összegű hatósági átutalási megbízást a Végrehajtó a forint pénzforgalmi bankszámlára, a vállalati devizaszámlára, valamint az üzleti megtakarítási betétszámlára külön-külön benyújtotta. Ezeket a Bank a forint pénzforgalmi bankszámláról 2 x 489.770 forint összegben, az üzleti megtakarítási betétszámláról 489.770 forint összegben teljesítette.

A Bank a válaszában hangsúlyozta, hogy a hatósági átutalásokat a vonatkozó jogszabályi előírásoknak, különösen a Pft.-nek megfelelően teljesíti. A devizaszámlára érkező hatósági átutalási megbízást a rendszer a jogszabályi előírásoknak megfelelően „átírányítja” a forintszámlára, minden esetben onnan történik a teljesítés, tisztázta a Bank.

A Bank a válaszában hangsúlyozta, hogy egy végrehajtó által benyújtott hatósági átutalási megbízás benyújtása esetén a számlavezető *nem jogosult ellenőrizni*, hogy a végrehajtó az adóssal szemben *milyen követelést* érvényesíti hatósági átutalással, kizárólag a hatósági átutalási megbízás *formai* ellenőrzése tartozik a számlavezető hatáskörébe. A Bank kiemelte, hogy a számlavezető *azt sem jogosult ellenőrizni*, hogy *ugyanarra a követelésre nyújtotta-e be* a végrehajtó a hatósági átutalási megbízást. *Amennyiben több hatósági átutalás érkezik több bankszámla terhére, azt külön-külön teljesítenie kell a számlavezetőnek*, szögezte le a Bank. Végezetül javasolta a beadványozónak, hogy amennyiben az a hatósági átutalások benyújtási módját kifogásolja, úgy a benyújtóhoz forduljon.

Mindezek alapján a Bank a hatósági átutalások teljesítése során banki hibát nem tárt fel.

2. A beadvánnyal összefüggésben megkerestem a **Végrehajtót**, aki a válaszában mindenekelőtt idézte a Vht. általa relevánsnak tartott rendelkezéseit [7. § (1) bekezdés, 79/A. § (1) bekezdése, 79/B. § (1) – (4) bekezdései, 82/A. § (7) bekezdése]. A Végrehajtó arról tájékoztatott, hogy ezen jogszabályi előírások alapján a rendelkezésre álló pénzforgalmi számla adatok (a konkrét esetben a cégkivonatban nyilvántartott három bankszámlaszám) alapján kerül sor a hatósági átutalási megbízás benyújtására, *akár egyidejűleg több bankszámlára is, tekintettel arra, hogy a végrehajtónak az adós rendelkezése alatt álló bankszámlák egyenlege és a Vht. 79/B. §-ában felsorolt minősége* (betét, fizetési, forint, deviza, kamatozás) *nem áll rendelkezésre*. A benyújtott hatósági átutalási megbízás alapján, amennyiben a követelés teljesítéséhez szükséges, a pénzforgalmi szolgáltató tudja az inkasszó kiterjesztését elvégezni, hangsúlyozta a Végrehajtó.

A Végrehajtó a válaszában a gazdasági társasággal szemben folytatott, a megkeresésemben megjelölt két végrehajtási eljárásról adott tájékoztatást: a beadványozó által elsőként, valamint harmadikként azonosított ügyről. A Végrehajtó a válaszában a másodikként bemutatott ügyre – amelyik a megkeresésben konkrét ügyszámmal nem került megjelölésre – nem tért ki.

Az első ügyben a jogszabályi rendelkezésekre hivatkozással sor került valamennyi, a cégkivonatban feltüntetett bankszámla vonatkozásában hatósági átutalási megbízás kiadására. A tartozás teljes összege leemelésre került két különböző számláról 4.218.397 forint összegben 2021. július 12-én. Tekintettel arra, hogy a teljes összeg megtérült mindkét utalásból, így nem volt akadálya annak, hogy 2021. július 14-én az egyik összeget hiánytalanul visszautalja a Végrehajtó az adós számlaszámára.

A beadványozó által harmadikként említett ügyben a Végrehajtó arról tájékoztatott, hogy „a gazdasági társaság számláját vezető pénzügyintézet mindhárom számlát egyidejűleg terhelte meg.” (A Végrehajtó a válaszában nem tért ki arra, hogy a konkrét ügyben hány darab hatósági átutalási megbízást adott ki, ugyanakkor a Bank úgy nyilatkozott a panaszos felé, hogy három inkasszót kapott.) A válasz szerint a tartozás összege leemelésre került három különböző számláról 489.770 forint összegben 2021. július 4-én. A Végrehajtó hangsúlyozta, hogy ekkor már valamivel több, 493.350 forint volt a tartozás teljes összege, ennek megfelelően a behajtott, elszámolt összeg is. A Végrehajtó emlékeztetett arra, hogy a Vht. 82/A. § (7) bekezdése alapján a behajtott összeg kifizetésére – ha a kifizetés egyéb feltételei is fennállnak – a végrehajtható okirat kézbesítését követő 15 nap elteltével kerülhet sor. A konkrét ügyben a végrehajtható okiratot 2022. július 1-jén

kézbesítették, az említett 15 nap 2022. július 16-án járt le. A befolyt három összegből a végrehajtói letéti számlára érkezett egyik tétel (489.770 forint) az adós részére 2022. július 15-én visszautalásra került, amellyel összefüggésben a Végrehajtó hivatkozott arra, hogy az a Vht. 82/A. § (7) bekezdése alapján számított határidő előtt történt meg. A befolyt további összegek *külön-külön nem fedezték* az akkor már 493.350 forint összegben fennálló teljes tartozást, így azok a Vht. 82/A. § (7) bekezdésében előírt határidő leteltét követően kerültek elszámolásra és kifizetésre – a Vüsz. 47. §-ában foglalt határidőn belül – 2022. augusztus 2-án, majd az eljárást befejező díjjegyzék jogerőre emelkedését követően 2022. augusztus 22-án valamennyi, túlfizetésként jelentkező összeg (486.190 forint) az adós részére teljeskörűen visszautalásra került. A végrehajtást kérő részére a végrehajtható okiraton feltüntetett követelés teljes összegének, valamint a végrehajtási költségek elszámolása, a letéti számlára befolyt összegek kifizetése megtörtént, az ügyben befolyt, de *ki nem fizetett összeget a Végrehajtó a letéti számlán 2022. augusztus 22-e óta nem kezel.*

A Végrehajtó úgy nyilatkozott, hogy az elszámolási, kiutalási, visszautalási kötelezettségének minden ügyben és esetben a vonatkozó jogerősítéseket követően a törvényi határidőkben és szerint tett eleget.

A Végrehajtó az általa hivatkozott és idézett jogszabályi rendelkezéseket úgy értelmezte, hogy azok alapján az adós valamennyi számlaszámára egyidejűleg kell kiadni a hatósági átutalási megbízást, a számlák közötti rangsorolásra a végrehajtó nem rendelkezik hatáskörrel, az ugyanis visszaélésekre adhatna okot, valamint lehetőséget az adósnak a követelés fedezetének elvonására. Tekintettel arra, hogy a végrehajtó nem rendelkezik információval az adós rendelkezésére álló bankszámlák egyenlege és a Vht. 79/B. §-ában felsorolt minősége (betét, fizetési, forint, deviza, kamatozás) vonatkozásában, így végrehajtói hatáskörben – az adós teljes anyagi mögöttes felelősségét figyelembe véve – felelősségteljesen kizárólag valamennyi bankszámla vonatkozásában egyidejűleg kiadott hatósági átutalási megbízás útján van lehetőség a jogerősen bíróság döntésben meghatározott pénzkövetelés behajtására, nyilatkozta a Végrehajtó.

A megkeresésemben a kérdésekre adandó válaszok mellett az ügy releváns dokumentumait is kértem megküldeni, e kérésnek a Végrehajtó – erre vonatkozó ismételt megkeresésem ellenére – a jelentésem kiadásáig *nem tett eleget.*

Mindazonáltal az ügy megítélése szempontjából hiányzó információkat tartalmazó iratokat (ebben a körben a hiányolt összeg visszafizetését és a záró elszámolást) a beadványozó a beadványa kiegészítéseként utólag csatolta, így *a Végrehajtó ezen mulasztása eredményében az ügy megítélését nem akadályozta.*

3. A Végrehajtó válasza alapján felmerült a kérdés, hogy mi az *általános gyakorlat* a gazdasági társaság adósok bankszámlájára kiadott hatósági átutalási megbízások esetében, amely kérdésben az **MBVK hivatalvezetőjének** tájékoztatását kértem.

Az MBVK hivatalvezetője a válaszában mindenekelőtt a Vht. egyes rendelkezéseit idézte [Vht. 7. § (1) bekezdését, a 79/A. § - 79/B. §-okat, a 82/A. § (1) és (7) bekezdéseit]. A konkrét kérdéseket illetően az alábbi válaszokat adta:

„Az ugyanazon pénzügyi intézménynél vezetett, gazdasági társasági formában működő adós tulajdonát képező több bankszámla esetén a gyakorlatban egy, az adott pénzügyi intézményhez címzett inkasszót vagy bankszámlánként külön-külön inkasszót bocsátanak ki a végrehajtók? Amennyiben ilyen esetben csak egy inkasszó kiadására kerül sor, mi adja ennek indokoltságát az eljárási gyakorlatban? Amennyiben ilyen esetekben bankszámlánként külön-külön átutalási megbízás kiadására kerül sor, mi indokolja ezt?”

Az MBVK hivatalvezetője *általános gyakorlatként* arról tájékoztatott, hogy a jogszabályi kereteket figyelembe véve a jogalkalmazói tevékenység során az eljáró végrehajtók *pénzforgalmi szolgáltatóként* egy hatósági átutalási megbízást bocsájtanak ki. Ennek eljárási indokát az képezi, hogy jogszabályi rendelkezés alapján *maga a pénzforgalmi szolgáltató tudja a hatósági átutalási megbízás kiterjesztését elvégezni.*

Ezen általános gyakorlat bemutatása mellett az MBVK hivatalvezetője arra is kitért, hogy *eseti jelleggel előfordulhat, hogy több hatósági átutalási megbízás kerül kiadásra egy*

pénzforgalmi szolgáltató viszonylatában. Ennek gyakorlati indoka az, hogy a *pénzforgalmi szolgáltató esetlegesen nem tud eleget tenni a Vht. 79/B. §-ában szabályozott kiterjesztési kötelezettségének*, ezáltal pedig a végrehajtó nem tudja a szükséges intézkedéseket megtenni a követelés behajtása érdekében, különös tekintettel a fokozatosság és arányosság elvére.

„Ha a bankszámlán lévő összeg nem, vagy csak részben fedezi az átutalási megbízásban megjelölt összeget, a Vht. 79/B. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott kiterjesztési sorrend – a Vht 79/A. § (1) bekezdésének rendelkezését alapul véve – alkalmazható, alkalmazandó-e a vállalkozások tulajdonában lévő bankszámlákra is, vagy az csak a természetes személyek tulajdonában lévő bankszámlák tekintetében irányadó?”

A Vht. 79/A. § - 79/B. §-aiban foglalt kötelezés alapján a pénzforgalmi szolgáltatónak a kiterjesztési kötelezettséget valamennyi adóssal szemben alkalmaznia kell, függetlenül attól, hogy az adós természetes személy vagy gazdasági társaság.

A vizsgálat megállapításai

I. A hatáskör tekintetében

A feladat- és hatáskörömet, valamint ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságaimat az Ajbt. határozza meg, amelynek 18. § (1) bekezdése alapján az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint *hatóság* tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár, feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási pert – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Az Ajbt. 18. § (1) bekezdésének *k)* pontja értelmében az önálló bírósági végrehajtó hatóságnak minősül, így a *Végrehajtó tevékenységének, mulasztásának vizsgálatára hatásköröm kiterjed.*

A Bank tevékenységének vizsgálatára az Ajbt. rendkívül korlátozottan nyújt lehetőséget. Az Ajbt. 18. § (2) bekezdésének f) pontja alapján közszolgáltatónak minősül a jogszabályban előírt, kötelezően igénybeveendő szolgáltatást nyújtó szervezet, amely kizárólag e tevékenységével összefüggésben vizsgálható. A pénzforgalmi számla nyitása polgári jogi szerződésen alapul, az általánosságban nem tekinthető kötelezően igénybeveendő szolgáltatásnak. Ugyanakkor azt az adóigazgatási jogszabályok a rendszeres gazdasági tevékenység végzése okán egy bizonyos személyi kör számára kötelezővé teszik azt: az Art. 114. § (1) bekezdése értelmében *a belföldi jogi személynek legalább egy belföldi pénzforgalmi számlával kell rendelkeznie.* Ennek érdekében az Art. 114. § (2) bekezdése szerint a pénzforgalmi számlanyitásra kötelezett adózó – törvény vagy kormányrendelet eltérő rendelkezése hiányában – a készpénzben teljesíthető fizetések céljára szolgáló pénzeszközök kivételével *köteles* pénzeszközeit pénzforgalmi számlán tartani, pénzforgalmát pénzforgalmi számlán lebonyolítani, és ennek érdekében *pénzforgalmi számlaszerződést kötni. Tehát az Ajbt. 18. § (2) bekezdésének f) pontja és az Art. 114. § (1)-(2) bekezdéseinek együttes értelmezése alapján egy gazdasági társaság beadványa vonatkozásában egy pénzforgalmi szolgáltató az ombudsmani vizsgálat szempontjából közszolgáltatást végző szervnek minősülhet, így tevékenysége vagy mulasztása ombudsmani vizsgálat tárgyát képezheti, azonban a vizsgálati hatásköröm kizárólag a kötelező jelleggel kötött pénzforgalmi számlaszerződéssel összefüggésben értelmezhető.*

A konkrét ügyben a beadványozó gazdasági társaság egy forint pénzforgalmi számlát, egy devizaszámlát és egy megtakarítási számlát vezet a Banknál. A háromból egy számláját a jogszabályi előírások alapján kötelező jelleggel megnyitottnak kell tekinteni, ugyanakkor a további két számla megnyitása a gazdasági társaság saját üzleti döntésén alapulónak tekintendő. *Mindezek alapján a Bank vonatkozásában általános jelleggel nem, kizárólag a forint pénzforgalmi számlára benyújtott inkasszó kezelésének vizsgálatára állt fenn a hatásköröm, a devizaszámla és a megtakarítási számla tekintetében hatáskör hiányában nem is értékelhetem a Bank magatartását. Ugyanakkor tekintettel arra, hogy az ügyben a forint pénzforgalmi számlára és az egyéb számlákra egyszerre kiadott inkasszó jelentette a problémát, így a kizárólag*

pénzforgalmi számlán végzett banki cselekmények önmagában való értékelése értelemszerűen nem járhatott volna a kérdés megoldására irányuló eredménnyel.

Tekintettel a Bank vonatkozásában korlátozottan fennálló hatáskörömrre, valamint arra a tényre, hogy a beadványozó által benyújtott iratok tartalma alapján előzetesen a Bank magatartásával összefüggésben alapjogi visszásságnak a gyanúja sem merült fel, így a Bank felé megkereséssel nem éltem. A beadványozó által benyújtott iratanyag részletes és elegendő információkat tartalmazott a Bank magatartására vonatkozóan.

Az Ajbt. 28. § (1) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosa az általa lefolytatott vizsgálatról jelentést készít, amely tartalmazza a feltárt tényeket és az ezeken alapuló megállapításokat és következtetéseket. Ha a rendelkezésre álló adatok szerint az alapvető jogokkal kapcsolatos visszásságot a vizsgált hatóság saját hatáskörben meg tudja szüntetni, akkor az Ajbt. 32. § (1) bekezdése alapján az alapvető jogok biztosa kezdeményezheti a vizsgált hatóság vezetőjénél a visszásság orvoslását.

II. Az érintett alapvető jog és alkotmányos elv tekintetében

Az alapvető jogok biztosa egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggésrendszer feltárása során *autonóm, objektív módon, kizárólag alapjogi érvek* felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget az Alaptörvényben kapott mandátumának. Álláspontom szerint az ombudsman akkor jár el helyesen, ha következetesen, zsinórmértékként támaszkodik az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint az egyes alapjogi tesztekre.

Az Alkotmánybíróság a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában arra mutatott rá, hogy „az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni”. Ugyanakkor a testület a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatának indokolása során azt emelte ki, hogy az adott határozatban vizsgált törvényi rendelkezések esetében már az Alaptörvény negyedik módosítása alapján jár el a korábbi alkotmánybírósági határozatokban foglaltak felhasználhatóságát illetően. A testület ennek kapcsán elvi érveléssel mondta ki azt, hogy „az Alkotmánybíróság a hatályát veszített alkotmánybírósági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja, vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket. Az indokolásnak és alkotmányjogi forrásainak ugyanis a demokratikus jogállamban mindenki számára megismerhetőnek, ellenőrizhetőnek kell lennie, a jogbiztonság igénye az, hogy a döntési megfontolások átláthatóak, követhetőek legyenek. A nyilvános érvelés a döntés indoklásának létalapja. A korábbi határozatokban kifejtett érvek felhasználhatóságát az Alkotmánybíróság mindig esetről esetre, a konkrét ügy kontextusában vizsgálja.”

Az Alkotmánybíróság a 46/1991. (IX. 10.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) mutatott rá arra, hogy „a bírósági határozatok tiszteletben tartása, a jogerős bírósági döntések teljesítése – akár jogszerű kényszerítés árán is – a jogállamisággal kapcsolatos alkotmányos értékekhez tartozik.” Ezzel összefüggésben kifejtette, hogy „[a] végrehajtási eljárásban már nem a mindenkit megillető alkotmányos személyi jogokat kell elvont módon védeni, hanem az »ártatlanságában« a megelőző eljárás során megcáfolt jogsértővel szemben kell konkrét törvényes kényszerítő eszközöket alkalmazni. Ha ugyanis a végrehajtási rendszer gyenge és könnyen kijátszható, ez óhatatlanul a bírósági határozatok lebecsüléséhez, jogbizonytalansághoz, a jogtudat romlásához, a jogállamiság sérelméhez vezet.”

A *tisztességes eljáráshoz való jog* lényegéről kialakított álláspontját az Alkotmánybíróság elvi jelentőséggel először a 6/1998. (III. 11.) AB határozatában foglalta össze, amelyet utóbb több döntésében megerősített (vö. például 11/2022. (VI. 2.) AB határozat) és továbbfejlesztett: „[a] tisztességes eljárás (fair trial) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás »méltánytalan« vagy »igazságtalan« avagy »nem tisztességes«.”

A 17/2019. (V. 30.) AB határozat a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog egységességét érintően a következőket tartalmazza: „[t]eljességre törekvő megközelítésben ez az alapjog ugyanis a hatóság jogi eljárásának *egészére nézve jelent egy alapjogilag egységként értékelt és védett minőséget*. Míg az alapjog részét képező jogosítványok az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti kritériumrendszerben igazolható módon korlátozhatók, addig *a hatósági eljárásnak összességében szemlélve mindvégig tisztességesnek kell lennie. Utóbbi megközelítésben nincs helye a korlátozás igazolásának, mert már magának a fair minőségnek a megállapítása is mérlegelés eredménye.*”

A tisztességes eljárás követelménye a hatósági ügyek intézése során túlmutat az eljárás legalitásán. Az Alaptörvény XXIV. cikkének érvényesüléséhez nem elegendő, ha a hatóságok betartják az ügy elintézésére irányadó anyagi és eljárási jogszabályokat, hanem szükséges az is, hogy *mind az egyedi ügyintézés, mind az arra irányadó jogszabályok segítsék az ügyféli jogok érvényesülését*. A jogállamiság és az abból fakadó tisztességes eljárás követelményének nem csak a szabályozási szinten, hanem *a jogalkalmazó szervek mindennapi gyakorlatában is folyamatosan érvényesülnie kell*.

Az Alkotmánybíróság számos esetben folytatott le a tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülésével összefüggő érdemi felülvizsgálatot gazdasági társaság indítványozására.³ Mindezek értelmében az Alkotmánybíróság gyakorlatából kiolvashatóan *a tisztességes eljáráshoz való jog a törvény alapján létrehozott jogalanyokat (e körben a gazdasági társaságokat) is megilleti*.

III. Az ügy érdeme tekintetében

A bírósági végrehajtási eljárás során önkéntes jogkövetés hiányában az adós vagyoni jogait korlátozzák, majd az adós vagyoni joga a kötelezettségének erejéig megszűnik, egyúttal e vagyont az adós kötelezettségének teljesítésére fordítják. Ezen eljárásban ugyanakkor az adós érdekeinek gondos figyelembevételét indokolja, hogy a végrehajtási eljárást nem jellemzik olyan garanciális jellegű intézmények, formák, mint a pert. A bírósági végrehajtási eljárás során az adós vagyonának tárgyain fennálló tulajdonjogának állami kényszer segítségével való elvonása történik meg, így indokolt, hogy *ez megfelelően kidolgozott, pontos és alkotmányosan kielégítő garanciális szabályok keretei között történjen, akkor is, ha az adós elleni végrehajtás alapja éppen az, hogy jogsértő módon nem teljesítette valamely kötelezettségét (nem teljesített önként)*. Az alkotmányos követelményeket kielégítő jogi szabályozás és az ennek megfelelő jogalkalmazás *nemcsak az adós, de a végrehajtást kérő érdekeit is szolgálja*, mivel csak az ilyen szabályozás biztosíthatja mind az adós mind a végrehajtást kérő érdekeinek a *védelmét* is.

A beadvány nyomán a konkrét esetben a bírósági végrehajtási eljárás egy tipikus kényszercselekménye, a pénzforgalmi számlával szemben vezetett végrehajtás képezte a vizsgálatom tárgyát. Hangsúlyos, hogy több számláról és azokra egyidejűleg kiállított inkasszóról van szó, valamint egy gazdasági társaság az adós, amely esetben a Vht. a pénzforgalmi számla végrehajtására nem ír elő mentességi szabályokat. A beadványozó mind a kényszerintézkedéseket elrendelő Végrehajtó, mind az azokat maradéktalanul teljesítő Bank magatartását sérelmezte.

A tényállás alapján nyilvánvaló, hogy a Végrehajtó *mindhárom sérelmezett végrehajtási eljárásban visszautalta a többszörös teljesítés okán keletkezett adósi túlfizetést* (a harmadik esetben az inkasszó kiadását követően felmerült 3.580 forint készkiadással, mint végrehajtási költséggel csökkentett összegben). A visszafizetésre azt *megelőzően* került sor, hogy a beadványozó a Hivatalomhoz fordult volna: a harmadik esetben a beadványozó panaszlevelének postára adását megelőző napon írta jóvá a Bank a beadványozó által eredetileg hiányolt, majd utólag elismert visszautalást. Ezen visszautalás elhúzódását a Végrehajtó megindokolta. *Mindezek alapján a túlfizetések visszafizetéssel összefüggésben alapjogi megállapítást nem teszek*.

Az ügyekkel összefüggésben *alapjogi szempontból* azt a kérdést vizsgáltam, hogy az egy pénzforgalmi szolgáltatónál több pénzforgalmi számlával rendelkező gazdasági társaság adós esetében *a valamennyi pénzforgalmi számlára egyenként a fennálló teljes tartozásra kiadott inkasszó a jogszabályi előírásokkal, valamint a tisztességes eljáráshoz való joggal összhangban*

³ Vö. például 25/2020. (XII. 2.) AB határozat, 17/2019. (V. 30.) AB határozat

áll-e. Emellett további kérdést jelentett az, hogy *ilyen* esetben a végrehajtó által kiállított hatósági átutalási megbízások teljesítése során **a pénzforgalmi szolgáltató saját hatáskörben köteles-e korlátozni** a teljesítést akkor, ha az adós aktuális számlaegyenlegei ismeretében számára esetlegesen nyilvánvalóvá válhat, hogy a hatósági átutalási megbízások maradéktalan teljesítése a végrehajtó letéti számlájára a tartozás többszörösének átutalását jelentené. (Emlékeztetek arra, hogy a beadványozó szerint a Banknak kellett volna az inkasszók teljesítését korlátoznia.) Végezetül szükséges kitérnem **a Végrehajtó jelen ügyben tapasztalt válaszadási gyakorlatára** is.

1. A hatósági átutalási megbízás végrehajtói kiállításával kapcsolatos kérdés megválaszolásához mindenképp az *irányadó jogszabályi környezet* áttekintése volt szükséges.

Az egy adott pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt, az adós rendelkezése alatt álló összeg végrehajtás alá vonásának végrehajtói kényszerintézkedése az ún. „*hatósági átutalási megbízás*” a Vht. 82/A. § (1) bekezdése szerint. A Vht. 79/B. § értelmében az ott meghatározott sorrendben a pénzforgalmi szolgáltató az egyik fizetési számlára kiadott hatósági megbízás teljesítése érdekében az adós további számláira is köteles *kiterjeszteni* a teljesítést. A kiterjesztési kötelezettség ezen a törvényi előírason alapul, annak a bank további eseti felhatalmazás (további végrehajtói felhívás) nélkül köteles eleget tenni.

Általánosságban a végrehajtó *lefoglalási felhatalmazása* a pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt *valamennyi* összegre kiterjed: a Vht. 82/A. § (1) bekezdése kifejezetten úgy rendelkezik, hogy „a pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt, az adós rendelkezése alatt álló, a 7. § (3) bekezdésének a) pontjában meghatározott összeg” végrehajtás alá vonása valósul meg a hatósági átutalási megbízás kiadásával. A Vht. említett 7. § (3) bekezdésének a) pontja egy *felsorolást* tartalmaz, amelybe több típusú számla (fizetési, betét stb.) tartozik bele.

A gyakorlatban egy végrehajtó egyetlen hatósági átutalási megbízással nem tudja „a pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt, az adós rendelkezése alatt álló, a Vht. 7. § (3) bekezdésének a) pontjában meghatározott összeg”-et végrehajtás alá vonni, mert *nem tud ilyen megbízásra iratot benyújtani a bank felé. Nem lehetséges a hatósági átutalási megbízást általánosságban benyújtani a pénzforgalmi szolgáltató felé, hogy a pénzforgalmi szolgáltató az általa ismert számlatípus információk alapján kezdje el a teljesítést a Vht. 79/B. §-ában megadott sorrendben az elején, aztán szükség szerint terjessze ki az adós további számláira. Ugyanis a végrehajtónak a hatósági átutalási megbízásban technikailag az adós egy konkrét számláját meg kell jelölnie a következők szerint. Az egyes pénzforgalmi nyomtatványok mintáját a MNBr. 3. melléklet II. pontja tartalmazza: a hatósági átutalási megbízás 2. pontban ábrázolt mintája szerint a hatósági átutalási megbízás kitöltése során a gyakorlatban az adós egy konkrét fizetési számlájának számát be kell írni.* Tehát az önálló bírósági végrehajtó által kiállítható hatósági átutalási megbízás technikailag egy a bank felé kiállított pénzforgalmi utasítás, amelyben a végrehajtó kéri, hogy az adós *egy meghatározott számlájáról* a végrehajtó letéti számlájára utaljanak át egy meghatározott összeget.

Ugyanakkor álláspontom szerint a Vht. 82/A. § (1) bekezdésének és a 79/B. §-ában szabályozott kiterjesztési kötelezettség *együttes értelmezésében* a végrehajtó *egy bármilyen* – a 7. § (3) bekezdés a) pontjában felsorolt – számlára kiadott hatósági átutalási megbízás kiadásával nemcsak az abban megjelölt fizetési számlát vonja végrehajtás alá, hanem a kiterjesztési kötelezettség által *valamennyi*, az adott pénzforgalmi szolgáltató által kezelt, a Vht. 7. § (3) bekezdés a) pontja szerinti számlát is, *a tartozás teljesítéséhez szükséges mértékben*.

Ebben az esetben a tartozás többszörösét jelentő adósi teljesítés egy pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt összeg vonatkozásában *kizárt*, a kiterjesztést a pénzforgalmi szolgáltató csak akkor végzi el, ha az eredeti számlát nem állt rendelkezésre elegendő fedezet.

Tehát a Vht. 82/A. § (1) bekezdésének és a 79/B. §-ának együttes értelmezéséből álláspontom szerint az következik, hogy az önálló bírósági végrehajtónak pénzforgalmi szolgáltatóként elegendő egyszerre egy hatósági átutalási megbízást kiállítania, amit a pénzforgalmi szolgáltató a szükséges mértékben kiterjeszt. Ez az értelmezés áll összhangban az arányosság, mint a bírósági végrehajtás egyik alapelvevel, mert nem vezet az adós vagyoni jogainak indokolatlan mértékű korlátozásához.

Említést érdemel, hogy a hatósági átutalási megbízás teljesítésére vonatkozóan a pénzforgalmi szolgáltatók működésére irányadó jogszabályi környezet is tartalmaz előírást, amely a – fizetési számlák vonatkozásában – rögzíti, hogy *az ugyanazon pénzforgalmi szolgáltatónál*

vezetett fizetési számlák a hatósági átutalás teljesítése szempontjából egy fizetési számlának minősülnek [Pft. 61. § (1) bekezdése]. Tehát a pénzforgalmi szolgáltatók részéről a Vht. 79/B. §-ban rögzített kiterjesztési kötelezettsége mellett további törvényi szintű előírás rögzíti a hatósági átutalási megbízásban foglalt összegben az abban megjelölt konkrét számlán *tulmutató* teljesítési kötelezettségét.

Egy rövid kiegészítés erejéig szükségesnek tartom, hogy visszatérjek ahhoz a megállapításomhoz, hogy az egy pénzforgalmi szolgáltatónál vezetett számlákra egyidejűleg kibocsátott többszörös inkasszó többszörös adósi teljesítéshez vezethet, amely az adós vagyoni jogainak indokolatlan mértékű korlátozását valósíthatja meg. Az indokolatlan mértékre vonatkozó megállapításomban az „egy pénzforgalmi szolgáltatónál vezetett” jelző kiemelt jelentőséggel bír. A teljesség kedvéért szükséges megvilágítanom, hogy a bírósági végrehajtás során a többszörös adósi teljesítést nem lehetséges teljességgel kizárni, arra jogszerű, a Vht. rendelkezéseinek megfelelő végrehajtói intézkedés eredményként is sor kerülhet. Például mivel a Vht. 79/B. § szerinti kiterjesztési kötelezettség csak az adott pénzforgalmi szolgáltató által kezelt összegek vonatkozásában áll fenn, ebből következik, hogy ha egy adósnak több banknál is van bankszámlája, akkor az egyik pénzforgalmi szolgáltató nem terjesztheti ki a teljesítést a másik pénzforgalmi szolgáltatónál vezetett számlá(k)ra. Így a végrehajtónak ilyen esetben valamennyi olyan pénzforgalmi szolgáltató felé szükséges kiállítania egy-egy inkasszót, ahol az adós számlát vezet, mindez a tartozás többszörös teljesítését eredményezheti (vagy megemlíthető az ingatlan végrehajtás, amikor az árverés eredményként befolyt összeg értelemszerűen nem pontosan fedezi a tartozás összegét, adott esetben meghaladja azt, ez az összeg az adósnak visszajár).

A fentekben jogszabályértelmezés eredményeként levezetett eljárásrendet (egy pénzforgalmi szolgáltató – egy inkasszó) tükrözi az *MBVK által jelzett általános gyakorlat* is, amely szerint az eljáró végrehajtók pénzforgalmi szolgáltatóként egy hatósági átutalási megbízást bocsájtanak ki, a pénzforgalmi szolgáltató tudja a hatósági átutalási megbízás kiterjesztését elvégezni.

Mindezzel összhangban álló *bírói jogértelmezést* tükröz az az *eseti bírói döntés*, amely az egyidejűleg többszörös inkasszó kibocsátása esetén a számlákat vezető bank és a végrehajtó magatartását vizsgálva kizárólag ez utóbbi minősítette jogellenesnek és a többszörös inkasszó teljesítésével összefüggésben keletkezett költségek, mint felmerült kár megtérítésére a végrehajtót kötelezte az adós által a bankkal és a végrehajtóval szemben indított kártérítési perben.⁴ Az egyidejűleg benyújtott többszörös inkasszóra vonatkozó végrehajtói gyakorlat perelhetősége szempontjából lényeges rámutatnom arra, hogy a végrehajtói jogkörben okozott kárért való felelősség megállapítására irányuló kereset benyújtásának előfeltétele a rendes jogorvoslat (a végrehajtási kifogás) kimerítése akkor, ha azzal a kár elhárítható. Az említett ügyben a bíróság megállapította, hogy a végrehajtási kifogás a kár elhárítására nem volt alkalmas figyelemmel arra, hogy a kár az inkasszó teljesítésével már bekövetkezett, ezért a végrehajtási kifogás elmulasztása a kártérítésre irányuló kereset elutasítását nem eredményezhette.

A jogi szabályozás végrehajtási alapelvi és alapjog konform értelmezése alapján felvázolt (a gyakorlatban általánosságban meg is jelenő) ideáltipikus jogalkalmazás szerint a végrehajtó pénzforgalmi szolgáltatóként egy inkasszót bocsát ki, amennyiben az abban megjelölt számlán nem elegendő a fedezet, a bank további számlákra terjeszti ki azt. Mindazonáltal *a jogalkalmazás esetenként – ahogy a jelen ügyben is – nem ebbe az irányba mutat* és egy pénzforgalmi szolgáltató felé ugyanabban az ügyben egyszerre több inkasszó kiállítására kerülhet sor akár a kiterjesztés kapcsán felmerülő problémák, akár helytelen jogértelmezés okán.

⁴Ld. *Fővárosi Törvényszék 22.P.23.279/2011/12.* számú ítélete. Az ítélet indokolása szerint a Vht. 79/A. §, 79/B. § és 82/A. § alapján „egyértelműen megállapítható”, hogy a két inkasszó benyújtása szükségtelen volt, elégséges lett volna azt a bank által közölt bármelyik forint folyószámlára megtenni. A döntéssel szemben a végrehajtó és annak felelősségbiztosítója fellebbezett, a fellebbezés érvelése kiterjedt arra is, hogy a végrehajtó eljárása nem volt jogellenes, mert a Vht. nem tiltja a két inkasszó kibocsátását. A fellebbezés nyomán eljáró *Fővárosi Ítéletábrta* a 3.Pf.20.218/2013/4. számú ítéletében az elsőfokú döntést a fellebbezett részében helybenhagyta. A döntés indokolásában a másodfok rámutatott, hogy „*a szabályozás lényegi eleme tehát az egy inkasszó benyújtása, ezért fel sem merülhet, hogy a több inkasszó benyújtására vonatkozóan a Vht.-nak kifejezetten tiltó rendelkezést kelljen tartalmaznia*” a fellebbezésben kifejtett álláspontnak megfelelően.

A pénzforgalmi szolgáltatók hatósági átutalási megbízás kiterjesztésére vonatkozó kötelezettsége a Vht. 79/B. § alapján egyértelmű, azonban az érvényesülése nem maradéktalan, a gyakorlati alkalmazás során problémák tapasztalhatóak. A kiterjesztéssel összefüggésben az MBVK is jelezte a válaszában, hogy vannak olyan helyzetek, amikor „a pénzforgalmi szolgáltató esetlegesen nem tud eleget tenni a Vht. 79/B. §-ában szabályozott kiterjesztési kötelezettségének”. Mindemellett ismeretes a szakirodalomban olyan szakmai álláspont, amelyik a gyakorló végrehajtók számára kifejezetten javasolja a többszörös inkasszót annak okán, hogy a szerző szakmai tapasztalata szerint a pénzforgalmi szolgáltatók „nagyon elvétve” tesznek eleget a kiterjesztési kötelezettségüknek.⁵

Mindazonáltal a konkrét ügyben a Végrehajtó a válaszában a kiterjesztési kötelezettséggel kapcsolatos esetleges negatív tapasztalatokról nem számolt be. A többszörös inkasszó alkalmazása a Végrehajtó saját, helytelen jogértelmezése eredményeként levezetett meggyőződésén alapult.

Amint azt az Abh.-ban az Alkotmánybíróság kifejtette, a végrehajtási eljárásban már nem a mindenkit megillető alkotmányos személyi jogokat kell elvont módon védeni, hanem az „ártatlanságában” a megelőző eljárás során megcáfolt jogsértővel szemben kell konkrét törvényes kényszerítő eszközöket alkalmazni. A tisztességes eljáráshoz való jog alapjogilag egységként értékelt és védett minőségéből ugyanakkor álláspontom következik, hogy a végrehajtási eljárások önként nem teljesítő adósainak is alkotmányosan védett joga az eljárás fair jellege, a Vht.-ban foglalt elvek és eljárási szabályok maradéktalan betartása.

Az a végrehajtói gyakorlat, amelyik az egy pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt számlák vonatkozásában egy végrehajtási eljárásban egyidejűleg több hatósági átutalási megbízást állít ki, a Vht. rendelkezéseivel nem áll összhangban, a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmét okozza. Az alapjogsérelem fennállását nem befolyásolja, hogy a többszörös elvonásra az inkasszók maradéktalan teljesítésével ténylegesen sor kerül-e vagy (a másik végletként) fedezet hiányában adósi teljesítés egyáltalán nem is történik. Szintén nem teszi jogszerűvé ezt a gyakorlatot, ha a túlfizetést a végrehajtó az adósnak visszautalja.

Mindezek alapján a Végrehajtó által alkalmazott gyakorlat a tisztességes eljáráshoz való jog sérelméhez vezetett.

A teljesség kedvéért szükséges kitérnem arra, hogy a többszörös végrehajtói inkasszó helytelen gyakorlata kapcsán a szakirodalom szerint kialakult egy korrekciós banki mechanizmus: „több helyen alkalmazott feldolgozási gyakorlat, hogy ha az egy számlatulajdonos ellen egy napon beérkező hatósági átutalások láthatóan megegyeznek (azonos az összegük, a benyújtójuk, a benyújtás alapjául szolgáló határozat száma), akkor egy kivétellel a többit visszautasítják.”⁶

⁵„... csak nagyon elvétve talákoztam olyan esettel, hogy a bank a kiterjesztési kötelezettségének eleget tett. Inkább érdemes tehát minden banki válaszban talált bankszámlára egyenként kiadni az inkasszót, mivel így biztos, hogy az az összes számlára ténylegesen el is jut. Ez egyébként abból a szempontból is praktikus, hogy ha csak egy számlára került kiadásra az inkasszó, de az adósnak van három, akkor a végrehajtó védve van abban az esetben is (vagyis megelőzte a több kiadott inkasszóval az adósi leürítést a bank esetleges mulasztása miatt), ha a bank nem terjeszti ki rövid határidőn belül ezekre a számlákra is a kényszereselekmény hatályát, az adósnak lehetősége van a többi számláját leüríteni.” (a dolgozat szerzője bírósági végrehajtó-helyettes)

HOZLEITER ATTILA: A pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt összegre történő végrehajtás és annak gyakorlati anomáliái, 66. o.; in: IV. Konferenciakötet – A pécsi jogász doktoranduszoknak szervezett konferencia előadásai (<https://pea.lib.pte.hu/bitstream/handle/pea/34308/PTE-%C3%81JK-20220614-1.pdf?sequence=1&isAllowed=> Utolsó letöltés: 2023. szeptember 26.)

⁶„A kiterjesztésre vonatkozó szabályok előírják a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója részére az »egy számlaként« történő kezelést, ennek ellenére a kedvezményezettek nemritkán a fizető fél azonos szolgáltatónál vezetett, több fizetési számlája terhére is benyújtják a megbízást, így akár az eredeti tartozás többszörösét is beszédhetik a fizető féltől. Ezt elkerülendő, több helyen alkalmazott feldolgozási gyakorlat, hogy ha az egy számlatulajdonos ellen egy napon beérkező hatósági átutalások láthatóan megegyeznek (azonos az összegük, a benyújtójuk, a benyújtás alapjául szolgáló határozat száma), akkor egy kivétellel a többit visszautasítják.”

(A cikk a szerző nézeteit tartalmazza, és nem feltétlenül tükrözi a Magyar Nemzeti Bank hivatalos álláspontját.)
SZEPESI ÁDÁM: A hatósági átutalás mint fizetési forma és jövőbeni fejlesztési lehetőségei – Kaszál, aki inkasszál?, 347.o. in: Gazdaság és Pénzügy 2018/4. szám (5. évfolyam) (<https://bankszovetseg.hu/Public/gep/2018/334-363%20Szepesi.pdf> Utolsó letöltés: 2023. szeptember 22.)

Megjegyzendő, hogy ilyenkor a visszautasítás „igazságos”-nak tűnhet, azonban a bank jogszabályon alapuló teljesítési kötelezettsége okán annak jogszerűsége kérdéseket vet fel.

2. Áttérek a beadványozó azon felvetésének vizsgálatára, hogy a Bank teljesítési kötelezettsége *a végrehajtási lapban foglalt követelés végrehajtási költségekkel növelt összegéig terjed, azt nem haladhatja meg.* Ez a rész a második kérdést járja körül, vagyis, hogy *a pénzforgalmi szolgáltató saját hatáskörben köteles-e korlátozni a teljesítést* akkor, amennyiben az adós aktuális számlaegyenlegei ismeretében számára esetlegesen nyilvánvalóvá válhat, hogy a hatósági átutalási megbízások maradéktalan teljesítése a végrehajtó letéti számlájára a tartozás többszörösének átutalását jelentené. Ezzel a felvetéssel összefüggésben mindenekelőtt azt szükséges tisztázni, hogy a pénzforgalmi szolgáltató a hatósági átutalási megbízás teljesítése során a végrehajtható okiratban foglaltaknak kell, hogy eleget tegyen vagy a banknak a hatósági átutalási megbízás(oka)t mechanikusan, tartalmi ellenőrzés nélkül teljesítenie kell.

A beadványozó számára egyértelműnek tűnik, hogy az első megoldás a helyes, ennek igazolását a Pft. 64. § (1) bekezdésében látta: a „hatósági végzésben foglaltak szerint kell teljesíteni” fordulatot a beadványozó úgy értelmezte, hogy az azt jelenti, hogy *a bíróság által kiállított végrehajtási lap szerint* kell a számlavezetőnek teljesíteni. A beadványozó által említett „bírósági által kiállított végrehajtási lap” a végrehajtási eljárás jogalapját jelenti, az abban foglalt követelés behajtása érdekében zajlik az eljárás.

Mindenekelőtt emlékeztetek a Pft. 64. § (1) bekezdésének pontos szövegére, amely szerint „a bírósági végrehajtási eljárásban, valamint a közigazgatási végrehajtási és adóvégrehajtási eljárásban a pénzkövetelést a hatósági átutalási megbízás adására vagy átutalási végzés meghozatalára jogosult erre irányuló kezdeményezésére hatósági átutalással vagy a hatósági végzésben foglaltak szerint kell teljesíteni.”

A Pft. 64. § (1) bekezdése szerinti két fogalom (átutalási megbízás és végzés) kapcsán rámutatok, hogy a pénzforgalmi számla bírósági végrehajtás alá vonására a Vht. szerint két módon kerülhet sor: a bíróság által kiállított „átutalási végzés” (ld. Vht. 80-81.§), valamint a végrehajtó által kiállított „hatósági átutalási megbízás” (Vht. 82/A. §) formájában. Ez a két intézmény a következő jellegzetességekkel bír.

Az „átutalási végzés”-t a (a végrehajtást kérő erre vonatkozó kérelme alapján) a *végrehajtható okirat helyett* állítja ki a bíróság és küldi meg közvetlenül a számlavezetőnek azzal, hogy a követelés összegét – a felhívásnak megfelelően – utalja ki a végrehajtást kérőnek, illetőleg utalja át a végrehajtást kérő által megjelölt fizetési számlára. *Tehát átutalási végzés esetében a pénzforgalmi szolgáltató a bíróság közvetlen intézkedésére az adós számlájáról közvetlenül a végrehajtást kérő felé teljesít. A beadványozó esetében nem ez az esettípus állt fenn.*

A beadványozó esetében „hatósági átutalási megbízás” kiállítására került sor, amelynek alkalmazása olyan végrehajtási eljárások esetekben történik, amikor *a bíróság végrehajtható okiratot állít ki és a végrehajtó végzi a konkrét kényszercselekményeket.* A hatósági átutalási megbízás egy konkrét vagyonelem elleni kényszercselekményt elindító dokumentum, amelyet a végrehajtó állít ki és a bank felé küld meg. A hatósági átutalási megbízásban feltüntetett összeg a végrehajtónak a végrehajtható okiratban foglalt követelésre vonatkozó számításán alapul: az addig akár egyéb kényszercselekmény eredményként akár adósi kezdeményezésre befizetett összeggel csökkentett, a végrehajtási költségekkel növelt aktuális (a megbízás kiállításának napjára számított) összeget jelenti. *A hatósági átutalási megbízás esetén a végrehajtó felhívására az adós számlájáról a végrehajtói letéti számlára utal a bank. A végrehajtói letéti számláról pedig majd a végrehajtó utalja át a végrehajtást kérőnek a neki járó összeget.*

A fogalmak tisztázását követően már egyértelmű, hogy ha végrehajtó fordul a bank felé, az kizárólag hatósági átutalási megbízás kiállításával történhet, a végrehajtó átutalási végzés meghozatalára nem jogosult.

Mindezek fényében értelmezve a Pft. 64. § (1) bekezdését, álláspontom szerint nyilvánvaló, hogy az mindössze annyit szabályoz, hogy bírósági végrehajtási eljárásban ki kezdeményezi a fizetést (hatósági átutalási megbízás adására jogosult, átutalási végzés meghozatalára jogosult) és kezdeményező személyétől függően milyen módon kell teljesíteni (a hatósági átutalási megbízás adására jogosult erre irányuló kezdeményezésére hatósági átutalással, átutalási végzés meghozatalára jogosult erre irányuló kezdeményezésére a hatósági végzésben

foglaltak szerint). Tehát mindössze azt jelenti, hogy bírósági végrehajtási eljárásban például nem lehet sima átutalási megbízást adni vagy a végrehajtást kérő, de a végrehajtó sem vehet fel készpénzt az adós számlájáról, kizárólag ez a két fizetési mód, a hatósági átutalási megbízás és átutalási végzés alkalmazható.

A fenti levezetés alapján álláspontom szerint a Pft. 64. § (1) bekezdése nem tartalmaz olyan jellegű kötelezettséget a pénzforgalmi szolgáltató felé, hogy az önálló bírósági végrehajtó által kiállított hatósági átutalási megbízásban foglaltakat bármilyen más, a végrehajtandó követelésre vonatkozó okirattal össze kellene vetnie. A beadványozó ezen tárgyú érvelését nem tartom megalapozottnak.

Ugyanakkor továbbra is kérdés, hogy van-e olyan előírás, amely alapján a pénzforgalmi szolgáltatók egyébként kötelesek lennének a hatósági átutalási megbízás teljesítésének korlátozására.

Áttekintve a jogszabályi előírásokat leszögezhető, hogy a hatósági átutalási megbízással összefüggésben mind a bírósági végrehajtási eljárásra, mind a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtására vonatkozó előírások mindössze a hatósági átutalási megbízás (formai ellenőrzést követő) teljesítési kötelezettségét rögzítik. A Vht. 82/A. § (1) bekezdése értelmében az adós pénzforgalmi szolgáltatója a hatósági átutalási megbízásnak, mint végrehajtói intézkedésnek megfelelően köteles a megbízásban megjelölt követelés összegét a végrehajtói letéti számlára átutalni.⁷ A Pft. 64. § (2) bekezdése szerint hatósági átutalás esetén a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója a fizető fél fizetési számlája terhére meghatározott pénzüsszeget utal át a hatósági átutalás megbízás adója által meghatározott fizetési számlára. A Pft. 64. §-ához kapcsolódóan részletszabályok alkalmazandóak, amelyeket a MNBr. 34. §-a szabályoz. Ezen részletszabályok tartalmazznak a pénzforgalmi szolgáltató számára ellenőrzési kötelezettséget, ez azonban arra korlátozódik, hogy a hatósági átutalási megbízásban megjelölt kedvezményezett (vagyis a végrehajtó) és a pénzforgalmi jelzőszám összetartozik-e, a rendelkezésre jogosultnak a pénzforgalmi szolgáltatónál bejelentett aláírása rendben van-e [MNBr. 34. § (2) bekezdése a kedvezményezett fizetési számláját vezető pénzforgalmi szolgáltató vonatkozásában], valamint a fizető fél (vagyis az adós) és a pénzforgalmi jelzőszám összetartozik-e [MNBr. 34. § (4) bekezdése a fizető fél fizetési számláját vezető pénzforgalmi szolgáltató vonatkozásában].

Tehát a hatósági átutalási megbízás alapján teljesítendő összeg megalapozottsága vonatkozásában az adós számláját vezető pénzforgalmi szolgáltató számára ellenőrzési kötelezettséget sem a bírósági végrehajtási eljárásra, mind a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtására vonatkozó jogszabályok nem rögzítenek, a beadványozó által hivatkozott Pft. 64. § (1) bekezdése sem hívható fel a fentiek okán.

Mindebből következően a pénzforgalmi szolgáltatók a hatósági átutalási megbízás teljesítése során annak megalapozottságára (vagyis a végrehajtási eljárásban aktuálisan fennálló teljes tartozásra) tekintettel a teljesítést nem kötelesek korlátozni. Ezen a ponton ismételen hangsúlyozom, hogy a Bank magatartásának értékelésére – amint azt a jelentésnek a hatáskörökre vonatkozó részben részletesen kifejtettem – a korlátozott hatásköröm nem ad lehetőséget.

A vizsgálat keretei között nem volt lehetőségem meggyőződni arról, hogy a Bank a végrehajtható okiratot – a beadványozó állításának megfelelően ténylegesen – megkapta-e. Mindazonáltal esetleges ennek bekövetkezése esetén sem állt fenn jogszabályi kötelezettsége a befogadott hatósági átutalási megbízások és az adott végrehajtható okirat tartalmi összehasonlítására és abból következtetések levonására.

3. Végezetül kitérek a Végrehajtó jelen ügyben tapasztalt válaszadási gyakorlatára. A Végrehajtó felé küldött megkeresésemben konkrét kérdéseket tettem fel, valamint kértem, hogy az ügy releváns dokumentumait is küldje meg a részemre.

A Végrehajtó a kérdésekre részletes választ adott, az ügy releváns iratait a kifejezett kérésem ellenére ismételt felhívásom ellenére sem csatolta.

Amennyiben a megkeresett szerv a törvény által szabályozott formalizált eljárási

⁷ A pénzforgalmi számlára vezetett végrehajtás mentességi szabályai gazdasági társaság esetében nem alkalmazandóak.

szabályok alapján kiadott megkeresésekre nem az abban foglaltak szerint válaszol, jelen esetben az ügy releváns iratait a kifejezett kérésem ellenére ismételt felhívásom ellenére sem csatolja, akadályoz az Alaptörvényben meghatározott feladatom ellátásában, továbbá jelentősen megnehezül az adott ügygel összefüggő körülmények felderítése és az annak eredményétől függő intézkedések megtétele.

Mindazonáltal a jelen ügyben a beadványozó utólagos kiegészítéseinek köszönhetően az ügy megítélése szempontjából alapvető iratok rendelkezésekre álltak, így *a Végrehajtó mulasztása ellenére a vizsgálatom lefolytatható volt.*

Intézkedéseim

A jelentésemben feltárt alapvető joggal összefüggő visszásság jövőbeni bekövetkezése lehetőségének a megelőzése érdekében az Ajbt. 32. § (1) bekezdése alapján felkérem a *Végrehajtót*, hogy

- a hatósági átutalási megbízások kibocsátásakor a jelentésemben foglalt megállapítások szem előtt tartásával járjon el, valamint
- az alapvető jogok biztosa megkeresésének a jövőben maradéktalanul tegyen eleget.

Jelentésemet figyelemfelhívó jelleggel megküldöm a *Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága elnökének*, valamint a *Magyar Bírósági Végrehajtói Kar hivatalvezetőjének*, hogy saját hatáskörükben intézkedjenek annak érdekében, hogy – a kötelező szakmai továbbképzési tananyag részeként, iránymutatás formájában vagy egyéb intézkedés eredményeként – a jelentés tartalmát az önálló bírósági végrehajtók megismerjék.

Budapest, 2023. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos